

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 008-02/17-37/
Ljubljana, 12. 4. 2017

Državni svet Republike Slovenije je na 50. seji 12. 4. 2017, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

M N E N J E

k Osnutku Nacionalnega reformnega programa 2017–2018

Državni svet **se je seznanil** z Osnutkom Nacionalnega reformnega programa 2017–2018. Vladi predlaga, da predloge in mnenja iz razprave vključi v obravnavani dokument.

Državni svet glede vsebine in koncepta osnutka programa, ki zajema vsa pomembna področja delovanja države v naslednjih dveh letih, ni imel bistvenih pripomb, saj podaja realno oceno stanja in akcijski načrt ukrepov po posameznih področjih, ki bodo uresničeni z zakonskimi predpisi.

V razpravi so državni svetniki podali nekatere predloge, mnenja in priporočila, ki naj jih Vlada upošteva pri pripravi dokončnega teksta reformnega programa, kot tudi pri pripravi nadaljnjih razvojnih dokumentov in zakonskih aktov:

- Državni svet uvodoma meni, da bi bilo za posamezna področja v obravnavanem programu primerneje uporabiti manj konkretiziran in zavezujoč tekst, pri čemer se sicer navedejo cilji, ki jih na določenem področju Vlada zasleduje, ne pa tudi vse konkretne rešitve, ki so še v fazi usklajevanja in zato nedorečene;
- Državni svet ugotavlja, da sta presek in analiza stanja na zdravstvenem področju sicer podana korektno, vendar pa je program aktivnosti zapisan tako, kakor da je zdravstvena zakonodaja, ki je trenutno v pripravi oz. v fazi pogajanj, že sprejeta. Vendar temu ni tako, saj so v izdelavi še izračuni Ministrstva za zdravje, ki so po mnenju Državnega sveta eden od nujnih pogojev za pridobitev soglasja socialnih partnerjev in nadaljnje odločanje. Zgovoren primer je ukrep obvladovanja stroškov bolniških nadomestil, čigar domet je nejasen, saj je predlog Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju šele v fazi priprave;
- tudi na področju delovno-pravne zakonodaje bi ob nujnem, a še neobstoječem konsenzu socialnih partnerjev glede odprtih vprašanj in predlogov delodajalske strani o fleksibilnejšem pristopu na trgu dela in postopnem razbremenjevanju plač, podobno kot na področju zdravstva, pričakovali manj zavezujoč tekst. Sprejeti ukrepi, predvideni z Nacionalnim reformnim programom na teh in drugih področjih (npr. področju obnovljivih virov energije), pa ne bi smeli voditi v kakršnokoli poslabšanje gospodarskega položaja podjetij v posamezni panogi;

- V povezavi s cilji in ukrepi iz dokumenta »Za dostojno delo« manjkajo ključni ukrepi, ki bi omogočali lažje zaposlovanje in lažje odpuščanje, Državni svet predlaga, da se poleg postavljenega cilja povečanja zaposljivosti starejših delavcev istočasno izvaja aktivnosti za ohranitev zaposlitve starejših delavcev in sprejme ustrezne ukrepe za finančne spodbude. V prihodnje se kaže izogibati primerom, ko se je z interventnim zakonom za obdobje 2016 in 2017 uzakonila oprostitev plačila prispevkov delodajalcev in se je za ti dve leti ukinila rešitev iz sistemskega zakona ZPIZ-2 glede delne oprostitve plačila prispevkov za starejše od 60 let in tiste, ki izpolnjujejo pogoje za predčasno upokožitev;
- v sklopu ukrepov aktivne politike zaposlovanja Državni svet predlaga, da naj bodo določenih stimulativnih ukrepov deležni ne le nižje izobraženi in starejši od 50 let ali mlajši od 30 let, ampak tudi tisti z višjo in visoko izobrazbo, če so dolgotrajno brezposelni, ne glede na starost;
- Državni svet opozarja na sodelovanje gospodarstva pri pripravi študijskih programov, na povečanje deleža praktičnega izobraževanja v visokošolskih študijskih programih in na nujnost postopnega uvajanja socialnega partnerstva v visokem šolstvu, za kar bo primerna priložnost ob sedanjih pripravah zakonodaje za to področje. S tem se bo krepil pomen kompetenc diplomantov, ki so tesneje povezane s potrebami gospodarstva in spremembami, s katerimi se ta sooča zaradi konkurenčnosti in razvoja;
- izobraževanje kadrov v Sloveniji mora postati odraz potreb v gospodarstvu, zato je skrajni čas za analizo poklicnih profilov izobraževanja. V Sloveniji moramo glede na usmeritve razvojne strategije pristopiti k prenovi osnovnega izobraževalnega sistema;
- največ pozornosti se namenja usposabljanju nižje izobraženih ali neizobraženih in starejšim od 45 let, ne stimulira pa se poklicnega in strokovnega formalnega izobraževanja odraslih, čeprav so na trgu dela zaznane izrazite potrebe po strokovnih kadrih tehnične usmeritve. Usposabljanja lahko nudijo omejen obseg znanj in kompetenc, mali delodajalci pa potrebujejo kader, ki lahko pokriva širše strokovno področje in poseduje temeljno strokovno znanje. Državni svet zato predlaga sofinanciranje mojstrskih izpitov za spodbujanje zaposlenih, delodajalcev in brezposelnih k odločitvi za mojstrske izpite in s tem za povečanje možnosti prehajanja v podjetništvo;
- Državni svet predlaga, da se v pripravo Strategije varnosti in zdravja pri delu vključi vse socialne partnerje;
- Državni svet poudarja, da je treba poiskati ustrezen vzvod, ki bi omogočil učinkovit boj proti sivi ekonomiji, ki predstavlja nelojalno konkurenco legalnim gospodarskim subjektom. Z izvajanjem dodatne aktivnosti za preprečevanje sive ekonomije in dela na črno je posameznikom, ki nimajo registrirane dejavnosti, treba določiti višje kazni in naložiti plačilo obveznosti za nazaj, podobno kot v Italiji;
- ker socialni partnerji v gradbeništvu za zmanjšanje previsokih socialnih tveganj in boljših pogojev za delo zaposlenih v gradbeništvu v Sloveniji želijo ustanoviti paritetni sklad za gradbeništvo, pozivajo Vlado Republike Slovenije, da vzpostavi ustrezen zakonski okvir, zagotovi določena zagonska sredstva za delovanje omenjenega sklada in omogoči trajnostno delovanje sklada;
- Državni svet meni, da se mora poslovno okolje izboljšati tudi za slovenska podjetja in ne samo za tuje investitorje. Olajšave in bonitete pri investicijskih vlaganjih, ki jih država radodarno namenja tujim vlagateljem, bi morali v večji meri dobivati tudi domači investitorji, ki na slovenskem trgu že dolga leta zagotavljajo delovna mesta ter plačujejo davke in prispevke;
- Državni svet ugotavlja, da se je sicer prislunilo predlogom občin, da se pri dodeljevanju sredstev upošteva tudi starostna struktura prebivalcev, tako da se nameni občinam z več mladimi in starejšimi občani tudi več sredstev. Vendar je treba opozoriti na nujnost novega vira sredstev, saj bi občine težko pristale na prerazporejanje sredstev med posamezniki

občinami za te namene. Glede na prisotne trende staranja prebivalstva bi z ustreznimi spremembami zakonskih predpisov morali spodbujati povečevanje in obnovo kapacitet v domovih za ostarele in nove investicije;

- glede na potrebe v občinah bi bili dobrodošli novi razpisi za investicije v infrastrukturne objekte (vrtce, šole), ki jih v zadnjih letih primanjkuje;
- za nadaljnje učinkovito črpanje evropskih sredstev je treba občinam, ki so se v pretekli finančni perspektivi izkazale kot najbolj prodorne, še naprej nuditi ustrezno pomoč;
- nerešeno ostaja vprašanje, na kakšen način bo potekalo pravno-organizacijsko preoblikovanje zavodov;
- Državni svet ugotavlja, da nekatere lokalne skupnosti opozarjajo na predvidene spremembe položaja centrov za socialno delo, v skladu z aktualnim predlogom reorganizacije centrov za socialno delo. Izpostavljajo, da se bo številnim centrom za socialno delo, glede na njihovo umeščenost zgolj v tiste občine, kjer so sedeži upravnih enot, ukinil njihov pravni status, kar je po njihovem mnenju nesprejemljivo;
- na področju davčnih ukrepov za spodbujanje poslovnega okolja ni jasno, na kakšen način se bo spremenila pavšalna obdavčitev in na kakšen način bodo obdavčene nepremičnine. Pri tem Državni svet opozarja na posreden vpliv, ki ga ima povečanje obdavčevanja na zaposlovanje;
- ponovno naj se razmisli o pripravi zakonodaje, ki ureja doniranje na področjih znanosti, kulture in športa;
- Državni svet predlaga, da postane MSP test obvezen tudi za uredbe, in ne samo za zakone, saj so z določili podzakonskih aktov večkrat povezane znatne administrativne in finančne obremenitve, v tej luči predlaga tudi strokovno sodelovanje vseh socialnih partnerjev v postopku sprejemanja podzakonskih predpisov;
- svetovni trendi kažejo na obsežne selitve prebivalstva v urbana središča. Obravnavani program bi po mnenju Državnega sveta moral ponuditi rešitve tudi za tisti del slovenskega prebivalstva, ki živi in dela na periferiji, daleč od regionalnih središč, in ki že vrsto let ne vidi prave perspektive v svojem okolju.

Mitja Bervar, mag. manag.
predsednik